

Les estacions d'esquí com a eina de dinamització econòmica del Pirineu català: el cas de Vallter 2000 i la vall de Camprodon

Ester Noguer i Juncà,
doctora en turisme
UdG

Resum:

La inauguració, l'any 1975, als terrenys de Morens, dins el terme municipal de Setcases, de l'estació d'esquí de Vallter 2000 va suposar un important revulsiu per l'economia de la vall de Camprodon. Aquest article descriu l'evolució de l'estació d'esquí de Vallter 2000 analitzant-ne la història, el nombre de forfaits venuts des de la primera temporada fins a l'actualitat i els dies d'obertura, així com altres dades relacionades indirectament amb l'existència de Vallter 2000, com el creixement del parc de segones residències o la constant obertura d'allotjaments turístics en els diversos municipis de la vall de Camprodon.

Paraules clau: *turisme, estacions d'esquí, Vallter 2000, vall de Camprodon.*

Abstract:

The opening on 1975 in the municipality of Setcases of the Vallter 2000 ski station supposed an important change for the economy of the Camprodon valley. The present article intends to describe the evolution of the ski resort through statistics of the number of passes sold since the first season until nowadays and of the opening days, as well as other data due to the existence of Vallter 2000, as the growth of second homes or the continuous opening of tourist accommodation in Camprodon valley's municipalities.

Key words: *tourism, ski resorts, Vallter 2000, Camprodon valley.*

Introducció:¹

Els inicis de l'esquí són difícils de datar atesa la seva antiguitat. Sembla que l'esquí neix a Lapònia, tot i que és molt probable que ja fos utilitzat pels lapons de l'Àsia central abans d'emigrar a Europa. L'esquí era el mitjà de transport utilitzat durant l'hivern per part de la població de la península escandinava i de Rússia per caçar, comerciar, fer guerra, tal com certifiquen algunes pintures

1- Informació elaborada a partir de les informacions del blog <http://www.aramon.com>, del portal web <http://www.nevasport.com> i del llibre *Els inicis de l'esquí a les valls de Ribes i Camprodon 1907-1930* de Pous, R. (2004).

rupestres, com els esquís amb un cap de uapítí gravats a cada un dels extrems, del 6000aC localitzats a Vis (Rússia) i el gravat en pedra de feldspat d'un caçador amb esquís, del 2500 aC trobat a illa noruega de Rodódy, entre d'altres. En aquest sentit, cal esmentar que les referències escrites són molt posteriors, ja que el primer text on es menciona aquesta activitat és un escrit de l'escriptor bizantí Procopius del 500 dC en el qual es descriu una carrera sobre la neu.

No obstant, els grans divulgadors, i qui converteix l'esquí en una pràctica esportiva, són els noruecs el darrer terç del segle XIX. Concretament, el 1877 a Oslo, es funda l'Ski Club Christiania i el 1888 el noruec Nansen travessa Groenlàndia amb esquís. Aquest esport s'estén ràpidament als països del centre d'Europa, com ho evidencia el fet que a Suïssa, pels volts del 1883, es crea la primera fàbrica d'esquís, anomenada Glaris.

Si bé fins a principi del segle XX l'esquí és un esport reservat a les elits socials, o bé una activitat annexada a l'alpinisme, després de la I Guerra Mundial comença a desenvolupar-se de manera espectacular, sobretot als Alps, amb la instal·lació en alguns hotels de calefacció central, l'organització de viatges organitzats a llocs com Davos o Megève, l'organització el 1924 a Chamonix dels primers Jocs Olímpics d'hivern...

L'esquí alpí es va perfeccionant contínuament: les botes i les fixacions milloren la seguretat, les escoles d'esquí i els monitors ajuden a polir la tècnica dels practicants, els remuntadors mecànics eviten les penoses pujades a peu o amb pells de foca.... I així, poc a poc, es comencen a construir petites estacions d'esquí prop de nuclis com Davos, Saint Moritz, instal·lacions que, actualment, són de les més prestigioses i ben equipades del món.

A Catalunya, la primera notícia referent a l'esquí es pot apreciar al butlletí mensual del Centre Excursionista de Catalunya (CEC) de l'any 1908, en el qual s'indica que el dia de Nadal d'aquell any es fan unes primeres proves als Rasos de Peguera amb un material importat de Suïssa i sense monitor. Segons sembla, però, l'experiència no fou del tot satisfactòria ja que alguns dels pioners en tornar a Barcelona es van vendre el material.

Tres mesos més tard, el març del 1909, la secció de muntanya del CEC organitza, al Matagalls, la primera prova de luges, uns estris fàcils i amb poc risc de caiguda. L'èxit de l'esdeveniment fou notable ja que s'hi van reunir prop de 100 espectadors. Poc temps després, l'hivern del 1911, concretament entre el 29 de gener i el 5 de febrer, es realitza a La Molina la primera Setmana d'esport d'hivern, on es fan competicions de luges, esquí de fons, velocitat i bobs.

El 1917, per primera vegada, es fa un concurs repartit entre Ribes de Freser i Camprodon. Del 2 al 4 de febrer a Ribes i el 18 i 19 del mateix mes a Camprodon. Aquest concurs es va repetir el 1918 i 1919, i anecdòticament, al de Ribes de l'any 1919 hi assistí Josep Puig i Cadafalch, llavors president de la Mancomunitat de Catalunya, fet que evidencia la importància de la pràctica de l'esquí entre la societat burgesa catalana del moment.

Amb el pas del temps, gràcies a diverses millores, com la inauguració el juliol de 1909 del primer xalet refugi a Ulldeter (Setcases), l'adveniment el 1924 del tren a La Molina, l'arribada de l'electricitat el 1942 a la pista de Font Canaleta de La Molina, l'esport en qüestió s'ha anat popularitzant fins a generar que en aquests moments al nostre país hi hagi sis estacions d'esquí nòrdic i deu d'esquí alpí.

Història de l'estació d'esquí de Vallter 2000

L'estació d'esquí de Vallter 2000, situada al circ d'origen glacial de Morens-Ulldeter, es posa en funcionament l'any 1974, tot i que les tasques administratives i de preparació dels terrenys comencen alguns anys abans.

L'any 1970, l'ajuntament de Setcases convoca un concurs públic segons el qual treu a subhasta el lloguer dels terrenys del cercle de Morens per mitjà d'una concessió de cinquanta anys, a comptar a partir de la data d'entrega o posada en funcionament del primer grup de telefèrics o l'explotació i ús de qualsevol obra, instal·lació o edificació en els llocs afectats per la concessió, amb una quota anual de 25.000 pessetes (150,25 euros), revisables cada cinc anys. (Fig. 1)

El projecte guanyador de la concessió administrativa és el de la companyia Vallter SA, l'únic que s'hi presenta. Aquesta empresa, constituïda el 3 de novembre de 1968 i amb un valor per acció de 15.000 pessetes (90,15 €), que tenia la seu al carrer València 1 de Camprodon i de la qual eren socis Pujol Aulí (accionista majoritari), Mas de Xaxàs, Tresserras, Geli i Llopart, reuneix la xifra de 450.000 pessetes (2.704,55 €) inicials per començar el projecte. (Fig. 2)

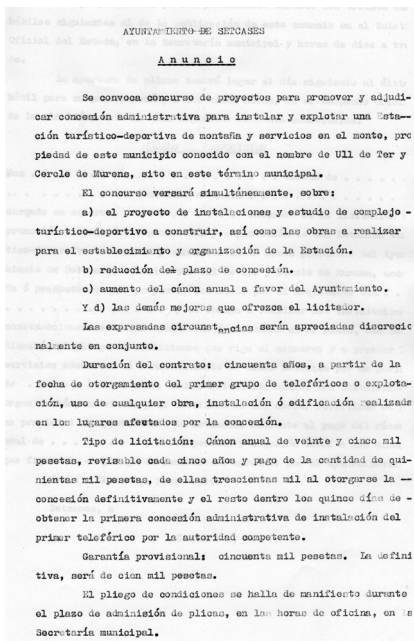

Figura 1: Anunci de l'ajuntament de Setcases del concurs públic de lloguer dels terrenys del cercle de Morens. (Font: Ajuntament de Setcases)

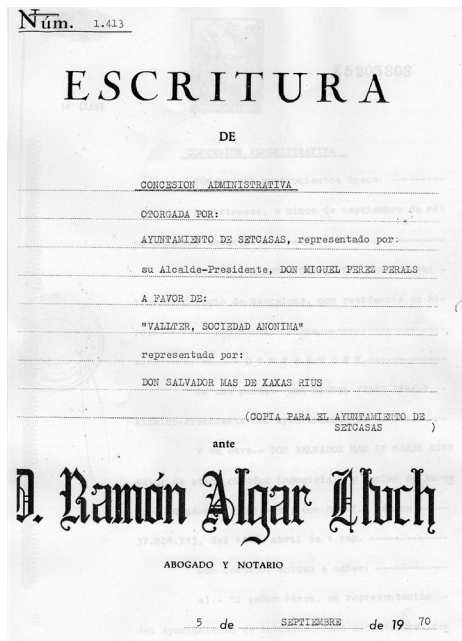

Figura 2: Pàgina inicial de les escriptures de concessió administrativa a Vallter, SA. (Font: Ajuntament de Setcases)

De manera paral·lela als tràmits burocràtics, s'inicien les obres d'adequació dels espais que havia d'ocupar l'estació. L'agost de 1974 comencen les obres de construcció d'una carretera de 12 quilòmetres per una zona boscosa i amb un fort pendent que havia de connectar Setcases i el pla de Morens. Les obres es fan en només quatre mesos i tenen un cost de 10 milions de pessetes (60.101,24 euros), el 50% del qual és assumit per la diputació de Girona, tot i que no la fa efectiva fins al 1976. Val a dir que durant la primera temporada de posada en funcionament la pista de terra compactada només és accessible per a vehicles tot terreny.

Alhora, el desembre de 1974, s'acaba la instal·lació del teleesquí Morens I, i dos mesos més tard, el febrer de 1975, s'inaugura el teleesquí Barquins I, la qual cosa permet a l'estació tenir tres pistes de diferents nivells. I per atendre els primers esquiadors, s'edifica una cabanya, on actualment es troba el Frankfurt La Borda, que actua com a bar restaurant i com a oficina d'atenció als clients, a més de magatzem i garatge.

La temporada 1975-1976 sí que es pot considerar com la de la veritable inauguració, quan es posen en funcionament els teleesquis Barquins II i Morens II, el restaurant, el magatzem i el centre d'acollida en un modern edifici que encara actualment és un dels emblemes de l'estació, i es deixa la cabanya de fusta com a guarderia.

Durant la primera dècada de vida, l'estació va creixent: la temporada 1977-1978 s'obre el teleesquí de la Xemeneia, que s'enfila fins als gairebé 2.600 m, sota el pic de la Dona; el 1979, es posa en funcionament, d'una banda, el telecadira de dues places, que s'anomena Enric Planella en honor del jove esquiador setcasí mort el 4 de març de 1978 en ser atrapat per una allau mentre esquiava, i d'altra banda, la pista del Xalet, la més llarga, amb més desnivell i més variada de l'estació, i s'arriba així gairebé al domini esquiuable que s'havia planificat en un primer moment; l'any 1980 s'allarga un revolt i uns metres el Barquins I, fins a arribar a la cota de 2.535 metres (Fig 3); el 1981 s'asfalta la carretera entre Setcases i la base del telecadira Enric Planella; el gener de 1983 s'obre el refugi Pastuira, un hostel d'alta muntanya que havia de ser el primer dels nou edificis d'allotjaments projectats, que mai s'han arribat a construir; el maig de 1984 s'instal·la un canó de neu a la pala baixa de la pista del Xalet i el setembre d'aquell mateix any Vallter es converteix en la primera estació d'esquí de l'Estat espanyol a tenir un dispositiu mòbil.

Malgrat les contínues inversions en la millora de les instal·lacions, com són l'any 1986 l'asfalt de la carretera des de la base del telecadira Enric Planella fins al pla de Morens, la inauguració d'un nou centre mèdic i del refugi de la Creu Roja, i l'ajuda econòmica de la Generalitat de Catalunya, que el 1986 hi fa una injecció de capital de 50 milions de pessetes (30.506'01 €), Vallter 2000 encadena tres

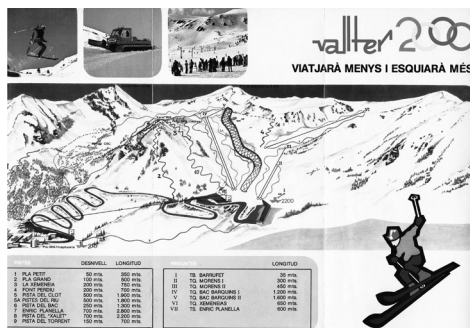

Figura 3: Fullalet de publicitat de Vallter 2000 de la temporada 1978-1979. (Font: Vallter 2000)

temporades seguides de poca neu (1984-1985, 1985-1986, 1986-1987). A més, l'obertura del túnel del Cadí (des de llavors molts esquiadors tenen més a l'abast anar a esquiar a la Cerdanya, a Andorra o a la Catalunya Nord) i del Tren Blanc (un tren destinat a portar esquiadors des de Barcelona directe a La Molina i La Massella), deixa Vallter en una situació econòmica força deficitària.

Sortosament, la següent temporada, la de 1987-1988, és força millor, ja que les pistes es poden obrir el 4 de desembre i romanen 147 dies obertes, un 24% més de dies que la temporada anterior, qüestió que genera un somriure entre els empresaris turístics de la contrada. Però l'alegria dura poc, perquè el període 1988-1999, malgrat l'obertura de la pista d'esquí Jordi Pujol, dedicada al primer esquiador olímpic de la vall de Camprodon i fill del fundador de l'estació Josep Pujol Aulí, que participa als Jocs Olímpics d'Hivern de Calgary (1988) en la prova d'eslàlom i d'Albertville (1992), en descens i eslàlom, torna a ser desastrós, ja que només es pot obrir 32 dies.

Les quatre temporades que segueixen (1889-1990, 1990-1991, 1991-1992 i 1992-1993) es caracteritzen per les inversions, en primer lloc, en una xarxa de producció de neu de baixa pressió, que costa 130 milions de pessetes (800.000 €) i que converteix Vallter 2000 en la primera estació d'esquí de l'Estat espanyol a disposar d'aquesta infraestructura; en segon lloc, en l'acabament de les obres d'un nou edifici de serveis, situat just davant del restaurant, i que disposa d'una planta baixa amb garatge i d'una primera planta amb taquilla i recepció; en tercer lloc, en l'estrena el desembre de 1991 del telecadira de quatre places Jordi Pujol, fet que suposa una autèntica projecció a escala catalana de l'estació d'esquí i que contribueix, juntament amb unes condicions climàtiques molt adients, a fer que la temporada 1991-1992 sigui una de les millors de la història de l'estació, amb 102.200 visitants, 133 dies d'obertura i clausurant pistes el 3 maig; i finalment, en la posada en funcionament, a les darreries de l'any 1992, de la cafeteria Les Marmotes (Fig. 4), que pel fet d'estar localitzada a 2.535 metres, la converteix en una de les més altes de Catalunya i l'única amb vistes al mar, concretament a la badia de Roses. De fet, encara avui dia, durant els dies serens es visible aquesta localitat empordanesa.

Les temporades que vénen (1993-1994 i 1994-1995), malgrat l'obertura dels túnels de Capsacosta, que suposa una reducció del temps de desplaçament entre Vallter 2000 i la majoria de les comarques gironines, no són bones, ja que Catalunya experimenta una forta crisi econòmica *post-olimpíades* que, evidentment, afecta el sector del oci i del lleure.

Durant el període 1995-1996 es posposen, atesos els resultats de les temporades anteriors, totes les inversions previstes, tot i que són uns mesos de molta neu, tanta que permeten tancar pistes el 2 de juny, i converteixen Vallter en l'única estació oberta durant sis mesos, però que, malauradament, també suposen la gestació de dues allaus que afecten el teleesquí Xemeneia i el refugi-
hostal Pastuira, respectivament.

CAFETERIA - SOLÀRIUM
LES MARMOTES

*Una de les cafeteries més
altes de Catalunya
a 150 m del naixement
del riu Ter i
a 2.535 m d'altitud*

Figura 4: Fulletó de publicitat de Les Marmotes durant la temporada 1993-1994. (Font: Vallter 2000)

La temporada 1996-1997, a banda de l'asfaltat d'un tram de carretera i de l'ampliació de la guarderia, hi ha poques novetats i poques inversions atès que cal evitar despeses per afrontar la inversió que cal fer aviat, la innivació de les pistes del Xalet.

Així doncs, tal com està previst, l'estiu de 1998 s'inicien les obres per instal·lar neu artificial a la pista del Xalet, però l'octubre d'aquell mateix any les obres queden aturades per les denúncies de diversos grups ecologistes. A més, hi ha problemes amb l'ajuntament de Setcases ja que els responsables de Vallter 2000 sol·liciten un permís municipal d'obra menor quan n'és necessari un d'obra major. Aquestes obres d'innivació no finalitzen fins a l'octubre de 1999. Val a dir que durant l'any i mig que dura la polèmica, es produeixen destrosses en algunes canonades que estan a punt de ser soterrades i s'organitza una manifestació per part dels contraris a aquesta infraestructura, els quals, després de l'acte reivindicatiu, no aconsegueixen trobar lloc per dinar a Setcases perquè cap establiment està d'acord amb ells.

Les següents quatre temporades (1999-2000, 2000-2001, 2001-2002 i 2002-2003) es fan petites inversions a l'estació, com la col·locació de *webcams*, l'actualització de la pàgina web i creació d'un nou logotip. No obstant, cal destacar l'obertura, el mes de desembre del 2002, de la variant de Setcases, la qual cosa afavoreix, i molt, la circulació dels autobusos i vehicles al seu pas pel nucli urbà de Setcases.

Al llarg de la temporada que continua, la del 2003-2004, després d'uns quatre anys força regulars, es produeixen poques nevades i la meteorologia és força adversa i fa que la pista Jordi Pujol no es pugui obrir completament cap dia. Les úniques bones notícies són l'obertura de la variant est de Camprodon, que facilita el pas d'autocars en direcció a l'estació, així com la inauguració d'un aparcament de 188 places, els quals havien estat aprovats abans de començar la temporada 2000-2001, a la base del telecadira Enric Planella.

L'any 2005, és a dir, el del trentè aniversari de l'estació, acaba amb bones notícies, atès que la pista l'Estadi-El Clot rep la primera homologació de la Fédération Internationale de Ski, s'inaugura la segona planta de l'edifici de serveis construït a final de la dècada de 1980 i s'obre la pista Puig dels Lladres. Però, lamentablement, el 23 de d'abril mor de manera sobtada a peu de pistes Josep Pujol i Aulí, fundador de l'estació. Aquest fet suposa que el lideratge i la gestió passi a mans de l'empresa Salvador Serra de Camós (Pla de l'Estany), llavors ja accionista majoritari de l'estació.

A partir del 2006, per bé que es fan algunes obres (el 2006 s'obre la pista transportadora de Morens, el 2008 es modernitza el sistema d'elaboració de neu artificial i el 2012 el tancament de la pista del Xalet), s'inicia el període més difícil per a l'estació, ja que la manca de neu pel canvi climàtic genera l'encadenament de resultats negatius. Així mateix, l'any 2008 es produeix un canvi important en la direcció de l'equipament, en nomenar president de l'estació Enric Serra i Teixidor en substitució de Josep Pujol Martínez, cosí del fundador Josep Pujol i Aulí, qui n'havia estat director durant 32 anys.

Justament aquesta manca de neu i la millora de les vies de comunicació amb les estacions del Pirineu francès fan que l'estació d'esquí de Vallter 2000 sigui cada vegada més deficitària. A mitjan 2012, l'estació té un deute de 4,2 milions d'euros, dels quals 1,8 són

crèdits concedits per part de l'Institut Català de Finances i la resta, 2,4 milions, són dos crèdits amb dues entitats bancàries (Banc de Santander i Bilbao Vizcaya). Aquesta situació fa que l'empresa Salvador Serra SA es plantegi tancar l'estació.

No obstant, la Generalitat de Catalunya, conscient de les repercussions negatives que pot tenir per a la vall de Camprodon i per a la comarca del Ripollès el tancament d'aquestes instal·lacions, adquireix, el mes d'octubre de 2012, a través de Ferrocarrils de la Generalitat, per un import de 2,4 milions d'euros, el 69,9% de les accions. El 30,1% de les accions restants continua a mans de l'antiga propietat, Salvador Serra SA, i de l'ajuntament de Setcases, propietari dels terrenys. Així mateix, la Generalitat assumeix en concepte de recapitalització del deute el crèdit amb l'Institut Català de Finances i els dos crèdits amb entitats bancàries, que s'amortitzen destinant-hi entre el 5% i el 10% dels ingressos nets de la nova societat.

La nova empresa, que té la condició d'empresa pública i que compta amb un capital social de 3,9 milions d'euros, amb accions d'una mateixa classe i sèrie, forma part de la divisió Turisme i Muntanya de Ferrocarrils de la Generalitat de Catalunya, que agrupa diverses estacions d'esquí (Port Ainé, Espot, La Molina, Vall de Núria i Vallter 2000) i tres trens historicoturístics (el Tren del Ciment, el Tren dels Llacs i el cremallera de Montserrat). Avui dia, l'estació Vallter 2000 disposa de 18,735 km esquiables, amb 13 pistes d'esquí alpí (3 verdes, 3 blaves, 6 vermelles i 1 negra), 11 remuntadors amb una capacitat total de 9.722 viatgers per hora, 7 pistes de raquetes de neu i esquí de muntanya, 1 pista de trineus, 1 pista d'*snowboard*, 1 pista de *tubbies* i 3 pistes *freeride*. (Fig 5)

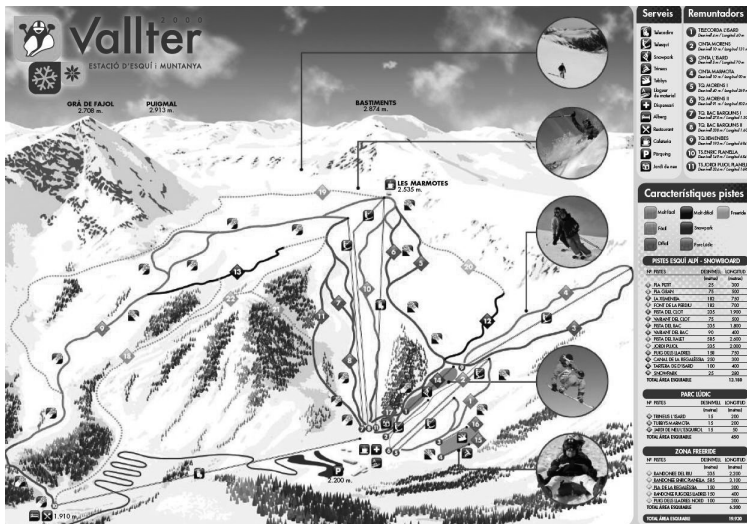

Figura 5: Mapa actual de les pistes de l'estació d'esquí de Vallter 2000. (Font: Vallter 2000)

Impacte de Vallter 2000 en l'economia de la vall de Camprodon

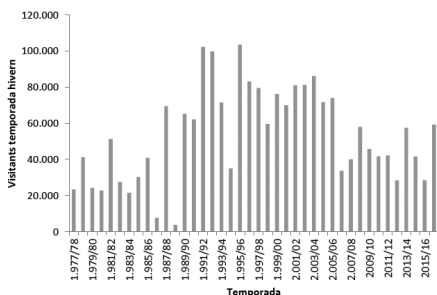

Figura 6: Visitants a l'estació d'esquí de Vallter 2000. (Font: Elaboració pròpia a partir de les informacions proporcionades per Vallter 2000)

Tal com es pot apreciar en les figures anteriors (Fig. 6 i 7), i com s'ha pogut llegir en les pàgines precedents, el cicle de Vallter 2000 ha estat molt irregular ja que no sempre les nevades i els vents han ajudat l'estació d'esquí. No obstant, l'existència de la instal·lació esportiva en qüestió, juntament amb altres aspectes com la millora de les vies de comunicació o la popularització de les activitats esportives, han tingut diversos efectes, tant positius com negatius, en l'economia de la vall de Camprodon. Un primer efecte ha estat la proliferació de segones residències, ja que com es pot observar en la figura 8, en 30 anys, el nombre de residències secundàries s'ha triplicat fins a generar que el parc d'aquesta tipologia d'habitatges sigui un 40% més elevat que el de residències principals. En aquest sentit, cal anotar que aquest perfil de visitant és interessant per la seva fidelitat, per ser un bon prescriptor de la contrada i per incrementar els ingressos dels ajuntaments a través dels impostos que es paguen (permisos d'obres, impost

Temporades	Dies (total)	Dies (obert)	Data Inici	Data Final
1.977/78	151	113	09-12-77	08-05-78
1.978/79	148	126	23-12-78	20-05-79
1.979/80	129	109	31-12-79	08-05-80
1.980/81	94	72	26-12-80	30-04-81
1.981/82	169	158	27-11-81	15-05-82
1.982/83	97	92	04-12-82	05-04-83
1.983/84	86	64	28-01-84	23-04-84
1.984/85	130	120	01-12-84	07-05-85
1.985/86	93	81	08-02-86	11-05-86
1.986/87	84	35	24-01-87	18-04-87
1.987/88	147	143	06-12-87	01-05-88
1.988/89	100	32	21-01-89	01-05-89
1.989/90	149	110	07-12-89	21-04-90
1.990/91	162	148	04-12-90	15-05-91
1.991/92	148	133	06-12-91	03-05-92
1.992/93	148	143	12-12-92	09-05-93
1.993/94	155	147	27-11-93	01-05-94
1.994/95	103	99	24-12-94	06-04-95
1.995/96	182	140	02-12-95	02-06-96
1.996/97	136	128	29-11-96	13-04-97
1.997/98	146	125	05-12-97	30-04-98
1.998/99	134	113	05-12-98	18-04-99
1.999/00	156	149	27-11-99	01-05-00
2.000/01	113	107	24-12-00	15-04-01
2.001/02	163	134	24-11-01	05-05-02
2.002/03	148	130	01-12-02	27-04-03
2.003/04	157	144	30-11-03	02-05-04
2.004/05	139	111	05-12-04	23-04-05
2.005/06	152	138	24-11-05	23-04-06
2.006/07	121	110	23-12-06	22-04-07
2.007/08	108	97	22-12-07	06-04-08
2008/09	156	124	29-11-08	03-05-09
2009/10	114	102	26-12-09	18-04-10
2010/11	135	117	27-11-10	10-04-11
2011/12	131	109	06-12-12	15-04-12
2012/13	121	103	14-12-12	14-04-13
2013/14	135	118	30-11-13	13-04-14
2014/15	129	108	05-12-14	12-04-15
2015/16	128	121	05-12-15	10-04-16
2016/17	143	126	26-11-16	17-04-17
TOTALS:		4.224		

Figura 7: Dies d'obertura de l'estació d'esquí de Vallter 2000. (Font: Vallter 2000)

sobre béns immobles, etc.). No obstant, al mateix temps, genera un necessitat de millora dels serveis municipals (recollida de les escombraries més freqüent, ampliació dels dipòsits municipals d'aigua, etc.), i habitualment, té un nivell de despesa baix (acostuma a fer grans compres en els hipermercats i només va als restaurants en dies puntuals, com celebracions familiars o trobades amb amics).

Un segon efecte de l'impacte de Vallter 2000 en el territori estudiat és l'obertura de nous establiments d'allotjaments, ja que en menys d'una dècada s'han obert 13 establiments, principalment de turisme rural (des de 2007 a 2016 s'han incrementat prop d'un 90%). Aquesta realitat permet observar que molts agricultors i ramaders han optat pel turisme com a eina per obtenir uns ingressos econòmics extra, ja que els rendiments de l'activitat primària són molt baixos; la diversificació de la oferta turística, i consegüentment, l'adaptació de la vall a les noves demandes.

Així doncs, no hi ha dubte que l'estació d'esquí és el principal atractiu turístic de la temporada d'hivern a la vall de Camprodon.

Conclusions

La pràctica de l'esquí a Catalunya té molts segles d'història, tot i que el turisme d'esquí com a activitat d'oci apareix a la dècada de 1960 gràcies a les millores en les condicions de vida de la població catalana (salari mínim, vacances pagades, incorporació de la dona al mercat laboral...). En el cas de la vall de Camprodon, el turisme d'esquí s'inicia amb la inauguració al 1975 de l'estació d'esquí de Vallter 2000. Aquesta instal·lació ha tingut rellevants efectes en l'economia de la contrada com són la freqüentació de visitants durant tot l'any, la proliferació d'empreses turístiques (allotjaments, restaurants, bars, guies de muntanya...), l'increment de les possibilitats laborals de la població de la vall (i de retruc la frenada de l'èxode rural) i la major competitivitat de la vall com a destinació turística, ja que disposa de més oferta, entre d'altres.

No obstant, els darrers anys Vallter 2000, igual com les altres estacions d'esquí del Pirineu català, està patint els efectes del canvi climàtic, ja que comença a nevar més tard, no neva suficient per poder obrir les pistes, es necessiten més canons de neu per innivar les pistes i això significa més consum d'aigua i més despesa d'electricitat. És per aquest motiu que

	Camprodon	Llanars	Vilallonga de Ter	Setcases	Molí	Sant Pau de Segúries	Total
Habitatge principal 1991	741	122	137	49	118	193	1.360
Habitatge secundari 1991	618	116	100	107	73	79	913
Habitatge principal 2011	1.083	228	199	84	153	288	2.015
Habitatge secundari 2011	1.160	527	461	266	241	208	2.863

Figura 8: Evolució del parc d'habitatges principals i secundaris dels municipis de la vall de Camprodon. (Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya)

	Camprodon	Llanars	Vilallonga de Ter	Setcases	Molí	Sant Pau de Segúries	Total	
2007	Hotels	10	2	4	9	3	4	32
	Càmpings	2	0	1	0	0	1	4
	Turisme rural	4	1	7	0	4	3	19
	Total	16	3	12	9	7	8	55
2016	Hotels	10	2	4	8	2	3	29
	Càmpings	2	0	1	0	0	1	4
	Turisme rural	11	5	9	1	5	4	35
	Total	23	7	14	9	7	8	68

Figura 9: Evolució dels allotjaments turístics entre el 2007 i el 2016 dels municipis de la vall de Camprodon. (Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de l'Institut d'Estadística de Catalunya)

actualment les instal·lacions en qüestió ja no s'anomenen Estació d'Esquí Vallter 2000 sinó Vallter 2000 Estació de Muntanya, símptoma de la necessitat de convertir el lloc en una àrea recreativa on es poden practicar altres esports a més de l'esquí alpi.

Bibliografia i Netgrafia

Aramón, SA. Un poco de historia sobre los orígenes del esquí. Recuperat de <http://www.aramon.com/blog/aramon/origenes-esqui/>. Consulta: 8 d'octubre del 2017.

BIRBA, L. (1972). *La Vall de Camprodon*. Barcelona: Selecta.

GÓMEZ, M. B.; LÓPEZ PALOMEQUE, F. (2003). "Destinos de montaña y nieve". *La actividad turística española en 2002*, p. 427-438.

LÓPEZ PALOMEQUE, F. (1996). "Turismo de invierno y estaciones de esquí en el Pirineo catalán". *Investigaciones geográficas* (15), p. 19-39.

LÓPEZ PALOMEQUE, F. (2009). "Neu i estacions d'esquí i muntanya". *Atles del turisme a Catalunya*. Barcelona: Universitat de Barcelona.

MARTÍ-HENNEBERG, J. (2011). "El excursionismo: Entre la ciencia y la estética". *Scripta Nova: Revista Electrónica de Geografía y Ciencias Sociales*, p. 1-7.

Nevasport. Una breve historia del esquí. Recuperat de <https://www.nevasport.com/noticias/art/10249/Una-breve-historia-del-esqui/>. Consulta: 8 d'octubre del 2017.

NOGUER, E. (2014). *La imatge turística del Pirineu català: el cas de la Vall de Camprodon* (tesi doctoral no publicada). Universitat de Girona, Girona.

NOGUER, E. (2015). "D'estada estiuenca a visita de caps de setmana. Evolució de l'activitat turística a la Vall de Camprodon". *Annals 2013-2014*. Ripoll: Centre d'Estudis Comarcals del Ripollès.

NOGUER, E. (2016). "La mirada dels visitants del segle XXI als atractius naturals i culturals de la Vall de Camprodon". *Natura i cultura al Pirineu: Dotzenes Trobades Culturals Pirinenques*. Andorra: Societat Andorrana de Ciències.

PLANAS, S. (1993). *Camprodon*. Girona: Diputació de Girona i Caixa de Girona.

POUS, R. (2004). *Els inicis de l'esquí a les valls de Ribes i Camprodon 1907-1930*. Olot: Alzamora.